

Hervormingen accountancy gaan niet ver genoeg

Ondanks alle hervormingsinspanningen van de afgelopen twee jaar heeft de accountantssector zichzelf nog niet op de rails. De genomen maatregelen gaan niet ver genoeg en de analyse van de problemen is te oppervlakkig. Zo is er bijvoorbeeld wel veel aandacht voor de beloning en de individuele accountants, maar niet voor het verdienmodel van de accountantskantoren. Dat zijn de belangrijkste conclusies van het rapport van de [Monitoring Commissie Accountancy](#) dat vandaag naar buiten is gebracht.

De Commissie is in juni 2015 [door beroepsvereniging NBA aangesteld](#) om de uitvoering van het grote hervormingsplan van de sector te beoordelen. Dat plan is in 2014 opgesteld als antwoord op de kritiek op de sector vanwege een reeks affaires, waaronder die [rond woningcorporatie Vestia](#) en de vermeende belastingontduiking door KPMG bij de bouw van het hoofdkantoor.

53 maatregelen

Ook kreeg de sector keer op keer slechte beoordelingen van toezichthouder AFM. Een werkgroep van accountants heeft destijds een analyse gemaakt van de problemen en een plan opgesteld dat voorziet in 53 hervormingsmaatregelen.

De afgelopen twee jaar zijn de accountantskantoren druk bezig geweest met het implementeren van die maatregelen. Binnen en buiten de sector leefde de hoop dat het hervormingsproces al aardig op streek zou zijn. Eind vorig jaar kwam de AFM met een positief getoonzette beoordeling. Die had echter alleen betrekking op de implementatie van de maatregelen en niet op de resultaten.

Foto: FD Studio

Niet genoeg

De Commissie, die wordt voorgezeten door commissaris en oud-bankier Ada van der Veer, komt in zijn rapport van vandaag tot de vaststelling dat er 'een stevige aanzet is gemaakt' met de opzet van de 53 maatregelen. Er is ook waardering voor het werk van de werkgroep die de maatregelen heeft opgesteld. Maar het is niet genoeg.

Ook bij de vier grootste accountantskantoren (Deloitte, KPMG, PwC, EY), die voorop lopen met de invoering van de maatregelen, valt nog niet vast te stellen of die maatregelen ook echt werken, constateert de Commissie. Maar zij gaat verder in haar kritiek. De 53 maatregelen van de werkgroep zijn niet voldoende om de structurele problemen van de sector weg te nemen. Ook dragen ze nog onvoldoende bij aan fundamentele doelen zoals herstel van vertrouwen en centraal stellen van het publiek belang.

Aandacht voor fraude

Om die doelen te bereiken is het nodig dat de sector zich nog eens buigt over de dieperliggende oorzaken van de problemen. De werkgroep is in de ogen van de Commissie destijds te veel blijven steken aan de oppervlakte. Gevoelige vraagstukken zoals de combinatie van advies en controle binnen een organisatie en de gebrekkige aandacht voor fraude bij de controle zijn grotendeels buiten beschouwing gebleven. Er was wel veel aandacht voor individueel gedrag van accountants, maar te weinig voor de cultuur van de sector en de accountantskantoren. Dus hebben de kantoren wel een aantal maatregelen genomen in de belonings sfeer, maar is het verdienmodel grotendeels buiten schot gebleven.

Echte veranderingen

De Commissie maakt zich ook zorgen over de manier waarop de kantoren de maatregelen uitvoeren. Een overkoepelende visie op het doel van de noodzakelijke veranderingen ontbreekt. De meeste kantoren werken gestaag het lijstje van 53 individuele maatregelen af. Goed scoren bij de metingen van de AFM en de NBA lijken belangrijker dan het in gang zetten van echte veranderingen.

Het risico van het braaf uitvoeren van de 53 maatregelen is dat de sector het idee heeft dat de problemen daarmee zijn opgelost. De Commissie spreekt in dat verband van 'schijnzekerheid'. Opvallend is dat de Commissie ondanks de kritiek niet komt met voorstellen voor nieuwe maatregelen. Dat laat zij aan de sector zelf over. In een volgende rapportage, eind 2017, bekijkt de Commissie opnieuw of de accountants gehoor hebben gegeven aan haar oproep en resultaat heeft geboekt met echte hervormingen.